

1530 [= 1782] Pagi GVAR., proferens una cum n. 1468. 1484 quae cum proprie ad Macchiam pertineant, de hac quoque idem fortasse obtinebit.

VEIANIAE · RVM
NE · QVE · VIXIT · AN
NIS · LXII · C · IVLIVS
SILVANVS · SANC
5 TISSIME · CONIVGI
cvm Quae vix ANN
LIX · SINE · IVRG
SINE · QVERELLA · B · M · F

Guarini camp. Taur. p. 44.
3 fortasse fuit LXXII.

1531 rep. extra Pontelandolfum in pago Herulaneo; periit a. 1861, dum oppidum a militibus diripitur DRESSEL auctore Peruginio.

NIO · C · F · SAB
NO · C · VERGIN
ATER FECIT FILIO

Garrucci diss. arch. 1, 126.

1535 Pagi apud archipresbyterum GARR. Periit DRESSEL.

XVI VIXIT
VIGINTI ·
B · M ·

Ad ectypum ab Orlando datum descripsit Dressel. Garrucci diss. arch. 2, 55.

1532 in rudibus oppidi antiqui non longe a Pontelandolfo rep. inter templi vestigia una cum statuarum fragmentis.

D · M · S
SPV D RRO FVI
EWA FRICARI
IMAEO VRI CALI
5 P I A R

Apographum informe Pompilius Petitti Gervasio (epp. ms. vol. XXIII) misit ex Campobasso d. 1 Dec. 1821.

1534 [= 1843] Terraloggiae in parva ecclesia S. Michaelis.

Dressel:	Hirschfeld:	Garrucci:
D v M F III C / L / CVRIO · PR	D M LAELI PRO V X	D M IAE CHAELI VOTVRIO PRO

Recognoverunt Dressel et Hirschfeld. Garrucci Bull. Nap. 5, 83, diss. arch. 1, 122.
3 [OTVRIO] Garr. II.

1536 Terraloggiae in ecclesia S. Michaelis muro immissa.

J N I
DES · DE
sua pecunia · FECIT

Dressel descripsit.

1533 [= 1842] Terraloggiae in ecclesia S. Michaelis.

OR · ET · NE · IOI
SINE · FRAUDE · AVT · SINE

Viderunt Hirschfeld et Dressel. Garrucci Bull. Nap. 5, 83, diss. arch. 1, 122.

1 sic Dressel, N · OVILL Garr., om. Hirschf. — 2 NE · IOI Dressel, NE TOTIVS Garr. I, NE · POI · IVS Garr. II Hirschf. — 3 SII Dressel, S · I Garr. I, SH Garr. II, Hirschf.

1537 columna formae Lucanae. Terraloggiae ante ecclesiam S. Michaelis.

S
V O

Descripsit Dressel.

XLV. BENEVENTVM (Benevento). Tribu Stellatina.

Oppidum dictum olim Graece Μαλοσντός (Μαλοσντός Steph. Byz. s. v. Βεβεβεντός; eam urbem antea Graeci incolentes Maloeton appellarunt Festus epit. p. 34) vel potius Μαλόεις sive Μαλοῦς*), Latine autem Maleventum (Liv. 9, 27, 14; Festus s. v. Segesta p. 340 M.; Plinius h. n. 3, 11, 105; Procop. bell. Goth. 1, 15) sive Maluentum, conditum esse fertur a Diomede (Procopius l. c.; Servius ad Aen. 8, 9, 14, 246; Stephanus s. v.; Solinus 2, 10; Martianus Capella 6 p. 642). In annalibus primum memoratur bello Samnitico ad a. u. c. 440 (Liv. 9, 27, 14). Deinde proelium, quo M. Curius a. u. c. 478 Pyrrhum devicit, cum secundum libros Frontini strat. 4, 1, 14 commissum sit in campis Arusinis circa urbem Fatuentum (sic Goth., vulgares libri statuentum), Plutarchus autem (Pyrrh. 25) cum eadem pugna Beneventi nomen coniungat, restituerunt apud illum Maluentum probabiliter; quamquam aliquam difficultatem facit, quod qui eosdem campos memorant Florus 1, 13 [18] et Orosius 4, 2 eos in Lucania collocant, errore omnino, si quidem ad Beneventum tum pugnatum est. Debello Pyrrho et universa Italia inferiore Romanorum facta coloni Latini iuris Beneventum missi sunt a Romanis a. u. c. 486 (Velleius 1, 14; Livius ep. 15; Polyb. 3, 90, 8; Eutrop. 2, 16) nomine, ut auspicius esset (Plinius l. c.; Fest. l. c.; Procop. l. c.), ex Malevento mutato in Beneventum vel potius ex Maluento in Benuentum; ita enim legitur in nummis oppidi eo ipso fere tempore cussis, sed raris et aereis omnibus, nempe BENVENTOD (Sambon p. 187; quod adscribitur PROPOM vel POMPRO obscurum est). Bello Hannibalico Beneventani Romanis fidem incorruptam servarunt (Polyb. 3, 90, 8; Liv. 22, 13, 1. 24, 12, 6. c. 14, 1. c. 16, 14. c. 17, 1. 25, 13, 9. c. 14, 12. c. 17, 1. 7. 27, 10, 8. Val. Max. 5, 6, 8. Appian. Hann. 36. 37). Colonia Latina Beneventum ut regionibus oppidi nomina indidit a matre urbe translata (regio Esquilina 1569; regio viae novae 1596), ita pariter atque Romanos consules suos Beneventanos

habuisse exemplo adhuc unico tituli duo n. 1547. 1633 docuerunt. Item praetores simul Beneventi creatos esse probabile est propter priorem citatorum titulorum, qui alteram dedicationem habet factam a praetore; nisi forte haec posteriore tempore incisa est basi in alium usum conversa. Denique in titulo n. 1636 qui videntur recenseri quaestores numero septem et ipsos ad hanc epocham pertinere probabile est, poteruntque praeter quaestores Romanos comparari creati quaterni Venusiae, quo tempore Latina colonia fuit (supra p. 44).

In exili quae superest belli Italici memoria Beneventi mentio nulla fit (cf. tamen Cicero Verr. l. 1, 15, 38 cum schol. p. 169 Orell.); nihilominus dubium non est eo tempore Beneventanos ad civitatem Romanam pervenisse municipiique formam induisse. Consules igitur si non antea, certe eo tempore esse desierunt successeruntque in eorum locum praetores teste titulo unico n. 1635; praeterea teste eodem censores, interreges, quaestores suos municipium habuit, ut vel post formam rei publicae mutatae proxime ad Romanam accederet. In aliis titulis qui reperiuntur IIIviri quinquennales n. 2124 (cf. n. 2116), IIIviri... n. 2117, IIIviri aediles n. 1632. 1634, item municipii videntur fuisse, sed vocabulis iam modestioribus utentis. Tituli autem hi coloniam praecedentes et numero pauci sunt et indiciis non dubiis aetatem vetustiorum prae se ferunt.

Colonia facta est Beneventum a triumviris rei publicae constituendae a. u. c. 712; nam inter splendidissima Italiae oppida militibus tum destinata Beneventum fuit (Appian. b. c. 4, 3). Inde ut perturbate, ita in summa re recte liber coloniarum p. 231 'Beneventum', inquit, 'muro ducta colonia Concordia: deduxit Nero Claudius Caesar, iter populo non debetur, ager eius lege triumvirale veteranis est adsignatus' (cf. ibidem p. 210 errore in Bruttiiis: 'ager Benebentanus, actus n. XVI per XXV. kardo in orientem, decimanus in meridianum', item Siculus Flaccus p. 159, 22. 'in Beneventano actus viginti quinque per decimanos et actus sedecim per kardines: qua mensura iugera ducenta quidem includuntur, centuriae quadratae non exprimuntur'). Eodem

*) Nummi-aenei inscripti MALIEΣ (Friedländer *osk. Münzen* p. 67; Sambon p. 486) vix sunt eius oppidi.